

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga zaključka o sklapanju sudske nagodbe u postupku mirenja

Zaključkom Gradske skupštine Grada Zagreba o prihvaćanju Izvješća o nenaplaćenim potraživanjima Grada Zagreba s naslova nejavnih davanja za koja su se ispunile pretpostavke za otpis (Službeni glasnik Grada Zagreba 11/22) prihvaćeno je Izvješće o nenaplaćenim potraživanjima Grada Zagreba s naslova nejavnih davanja (zakupnine, najamnine, naknade za korištenje poslovnih i stambenih prostora, stanarine (naknade etažnog vlasnika)) i s naslova ugovora o pripremi građevinskog zemljišta, za koja su se ispunile pretpostavke za otpis.

Predmetno Izvješće sadrži podatke o potraživanjima Grada Zagreba prema Republici Hrvatskoj, Ministarstvu financija s osnova korištenja prostorija koja se vode kao imovina Grada Zagreba na adresama: Trg Hrvatskih velikana 1, Hrvatskog proljeća 40, Ilica 25 1, Park Stara Trešnjevka 2, Petrova 116, Ulica grada Vukovara 56, Zagreb, Zapoljska 1, Sigetje 2, Trg Francuske Republike 15, Trg Dragutina Domjanića 4, Sesvete.

Grad Zagreb pokrenuo je postupke naplate na ime neosnovanog korištenja prostorija za koje je do 1996. godine s Republikom Hrvatskom imao zaključene ugovore o zakupu, a koji ugovori nisu produženi odnosno nisu sklopljeni novi ugovori, a prostorije su koristile nekadašnje uprave društvenih prihoda odnosno danas ih koristi Ministarstvo financija, Porezna uprava.

Postupci naplate pokrenuti su kao ovršni postupci na temelju vjerodostojne isprave te su svi postupci povodom prigovora Republike Hrvatske nastavljeni kao parnični postupci.

Tijekom postupaka kao sporno pojavilo se pitanje vezano uz pravo vlasništva Grada Zagreba odnosno Republike Hrvatske na predmetnim prostorima, odnosno da li je Grad Zagreb vlasnik prostora ili je to Republika Hrvatska, posljedično, sporno je i ima li Grad Zagreb pravo na isplatu naknade od Republike Hrvatske s osnova korištenja predmetnih prostora.

Nesporno je da predmetne prostorije koriste nadležne ispostave Porezne uprave od 1993. godine, odnosno ranije Uprave društvenih prihoda, do danas.

Grad Zagreb je vlasnik odnosno izvanknjižni vlasnik zgrada u kojim se nalaze prostorije koje koristi Porezna uprava, te se u istim zgradama nalaze i uredi Gradske uprave.

Grad Zagreb je na predmetnim zgradama izvršio pretvorbu društvenog vlasništva pozivom na odredbe članaka 360. do 365. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14, 81/15, 94/17; u daljnjem u tekstu: Zakon o vlasništvu) obzirom na činjenicu da su na predmetnim zgradama bivše općine bile upisane u zemljišnim knjigama kao ovlaštenici prava korištenja u smislu članka 395. Zakona o vlasništvu, dok Republika Hrvatska nije uložila pravne lijekove protiv rješenja suda kojima se Grad Zagreb utvrđuje kako vlasnik zgrada, niti je pokrenula postupke radi osporavanja upisa prava vlasništva Grada Zagreba, odnosno nije izvršeno etažiranje zgrada.

Republika Hrvatska je nasuprot gore navedenom isticala da je točno da je Grad Zagreb vlasnik zgrada, ali ne i prostorija koje koristi Ministarstvo financija, da je Republika Hrvatska stekla pravo vlasništva na prostorija primjenom odredba Zakona o poreznoj upravi (Narodne novine 75/93 od 21. kolovoza 1993) i Zakona o vlasništvu.

Naime, Republika Hrvatska je u svim postupcima isticala da je stupanjem na snagu Zakona o poreznoj upravi dana 21.8.1993. godine utemeljena Porezna uprava, uređeno njezino ustrojstvo, poslovi i način rada i određeno da će ona preuzeti i nastaviti koristiti prostorije koje su koristile uprave prihoda dotadašnjih općina (čl. 25. Zakona o poreznoj upravi iz 1993.), da je upravo Republika Hrvatska bila nositelj prava korištenja, te da je pretvorba prava korištenja izvršena u korist republike Hrvatske temeljem članka 360. stavka 2. Zakona o vlasništvu kojim je propisano da pravo upravljanja, odnosno korištenja i raspolaganja na stvari u društvenom vlasništvu osobe koja se do stupanja na snagu Zakona nije pretvorila u subjekt prava vlasništva, postaje stupanjem na snagu Zakona pravo vlasništva dotadašnjega nositelja prava upravljanja, odnosno korištenja i raspolaganja na toj stvari, ako je stvar sposobna biti predmetom prava vlasništva, osim ako posebnim zakonom nije određeno drukčije. U trenutku stupanja na snagu Zakon o

vlasništvu i drugim stvarnim pravima 1.1.1997. godine pravo korištenja prostorija koje su koristile uprave društvenih prihoda imalo je Ministarstvo financija Republike Hrvatske-Porezna uprava.

Kako je pitanje prava vlasništva bilo sporno, a sudska praksa je dugo bila neujednačena i Grad Zagreb i Republika Hrvatska su putem redovnih i izvanrednih pravnih lijekova koristili sve procesne mogućnosti kako bi se utvrdilo da li je Grad Zagreb u pravu kada potražuje naknadu sa osnova korištenja ili je to Republika Hrvatska koja je isticala da ta obveza ne postoji.

Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojim revizijskim odlukama na jasan i nedvosmislen način odgovorio je na pitanje pretvorbe društvenog vlasništva u vlasništvo na prostorijama koje danas koristi i koje je nekada koristila uprava društvenih prihoda odnosno Porezna uprava, te u pogledu pitanja da li Grad Zagreb ima pravo potraživati naknadu za korištenje od Republike Hrvatske.

Vrhovni sud navodi da su uprave društvenih prihoda koje su ranije koristile sporne prostorije prema Zakonu o upravama društvenih prihoda bile organizacione jedinice u sastavu bivših općina kao društveno političkih zajednica. Stupanjem na snagu Zakona o poreznoj upravi 28.1.1993. godine Republika Hrvatska je preuzela poslove uprava društvenih prihoda, utemeljena je Porezna uprava, uređeno je njezino ustrojstvo, poslovi i način rada te je određeno da će ona preuzeti i nastaviti koristiti prostorije koje su koristile uprave prihoda dotadašnjih općina.

U trenutku stupanja na snagu Zakona o vlasništvu 1.1.1997. godine pravo korištenja spornih prostorija imala je Republika Hrvatska Ministarstvo financija Porezna uprava, a ne Grad Zagreb, te Grad Zagreb nije stekao pravo vlasništva.

Prema stavu Vrhovnog suda Republike Hrvatske u presudama (Rev-1023/21, Rev-1769/20) Republika Hrvatska ima jače pravo vlasništva odnosno Grad Zagreb nema pravo potraživati naknadu za korištenje poslovnih prostora od Republike Hrvatske. Dakle, u sudskim postupcima utvrđeno je da potraživanje Grada nije osnovano, te su tužbe Grada Zagreba u većini slučajeva odbijene.

Kako je Vrhovni sud Republike Hrvatske u svojim odlukama zauzeo stav da Grad Zagreb nema pravo potraživati naknadu u cilju eventualne izmjene stava Vrhovnog suda Grad Zagreb je ustao i ustavnom tužbom protiv presuda Vrhovnog suda, međutim ustavna tužba Grada Zagreba je odbačena s obzirom na činjenicu da se u konkretnom slučaju ne radi o tzv. komunalnoj ustavnoj tužbi, odnosno o ustavnoj tužbi zbog povrede ustavnog prava Grada Zagreba na lokalnu samoupravu te da se vođenje parničnog postupka radi isplate naknade za korištenja poslovnih prostora ne može smatrati miješanjem u ustavno pravo jedinica lokalne samouprave (Grada Zagreba) na lokalnu samoupravu.

Sukladno gore navedenom, s obzirom na činjenicu da Grad Zagreb više nema procesnih mogućnosti da putem ustavne tužbe izmijeni stav Vrhovnog suda Republike Hrvatske predlaže se donijeti zaključak kao u priloženom tekstu te okončati sve postupke koje su u tijeku te zajedno s Republikom Hrvatskom pristupiti rješavanju imovinsko pravnih odnosa vezanih uz vlasništvo Republike Hrvatske na predmetnim prostorijama.